

Piepkleine musea met gedreven mensen

Fotograaf Maartje ter Horst brengt een eerbetoon aan de kleinste musea van Nederland. Uit waardering voor de mensen achter die kleine musea.

JOEP VAN RUITEN

Het is – opnieuw – Nationale Museumweek en voor wie daar niet genoeg aan heeft zijn daar bovenop tot en met eind april ook nog eens de Noordelijke Museumweken. Kortom, alle tijd om een museum te bezoeken en de collectie te bewonderen. In veel gevallen zal dat in grote of middelgrote musea gebeuren. Maar het kan ook anders.

Voor haar net verschenen boek *Ode aan de kleinste musea van Nederland* bezocht fotograaf Maartje ter Horst uit Houten 22 piepkleine musea. Zoals het Gronings Oranje Museum van Albert Wierenga en Pieter Winter uit Groningen, het Henny Huisman Museum van Hans en Olga Jutstra uit Hoozeveen, het Apple Museum in Westerbork van Moniek Hanko en het Eerste Friese Schaatsmuseum van Pieters Bootsma uit Hindeloopen.

Het idee voor haar boek ontstond in museum Van Zuilen, een klein particulier museum over wat ooit een zelfstandig dorp was, maar nu een wijk van Utrecht is. „Het ziet er van buitenaf heel leuk uit. Allemaal vlaggen, bloemetjes in potten, heel uitnodigend”, vertelt Ter Horst. „Ik fietste er vaak langs, maar was nog nooit binnen geweest, had er nooit tijd voor gemaakt, terwijl ik wel geïnteresseerd was. Toen dacht ik: ik vraag of ik er foto's mag maken.”

Eenmaal binnen raakte Ter Horst onder de indruk hoe mooi en verzorgd en liefdevol het museum was ingericht. „Omdat ik geïnteresseerd ben in wat mensen doen met hun vrije tijd, wat ze doen om hun leven de moeite waard te maken, besloot ik meer van dat soort musea te gaan zoeken. Die moesten er zijn. Met hulp van Google, Facebook en krantenarchieven kwam ik erachter dat dat inderdaad het geval is. Er zijn veel kleine musea, verspreid over heel Nederland.”

Ter Horst toonde zich niet alleen geïnteresseerd in de collecties van de kleine musea, belangrijker zijn de mensen die de musea mogelijk maken. „Soms zit er een legertje vrijwilligers omheen, maar vaak zijn het echtparen of eenlingen. Als je ziet wat voor tijd en energie in hun verzameling stoppen: een vrucht van heel leven, daar heb ik veel bewondering voor. Wat mij ook verraste was hun openheid en gastvrijheid. Aan iedereen die het wil horen, vertellen ze hun verhaal.”

Gaandeweg werd Ter Horst bevestigd in een besef dat ze al langer heeft. „Vaak wordt gezegd dat we in een individualistische samenleving leven. Dat geloof ik niet. Ik wil ook aantonen dat het anders is. De mensen achter deze musea zijn op zoek naar verbinding en contact met anderen. Ik heb tijdens dit project maar één keer meegemaakt dat mensen niet wilden meewerken, dat was het Elvis Presley Museum. Verder was iedereen meteen enthousiast.”

Bij ieder bezoek ging Ter Horst steeds op dezelfde manier te werk. Eerst een interview, daarna foto's

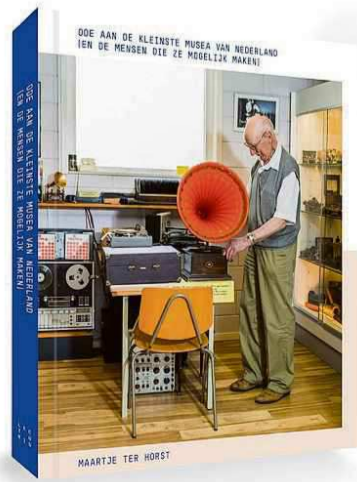
Aan iedereen die het wil horen, vertellen ze hun verhaal

maken. „Zo kwam ik er achter hoe zij zelf hun museum zien en kon ik mijn blik beter richten. Voor de foto's liep ik achter hen aan, alsof ik een rondleiding kreeg, dat leverde actief beeld op. Maar ik wilde ook foto's waarop ze één waren met hun collectie en het museuminterieur. Ik wilde én het museum én de mensen. Dat liet ik ze ook steeds vooraf weten.”

Als fotograaf is Ter Horst geïnteresseerd in 'wat mensen met hobby's, hun werk en passies van het leven proberen te maken'. „Tradities vind ik erg interessant: we verzinnen van alles om dingen bijzonder te maken en mijlpalen te vieren. Ik heb in Twente een tijd midwinterhoornblazers gevolgd en in Utrecht het laatste jaar van een carnavalsvereniging. Maar ik heb ook reportages gemaakt over een postzegelvereniging en een schaakclub.”

Wat de musea in haar boek, los van de collectie, met elkaar gemeen hebben zijn de verzamelaars. „Meestal oudere mensen die heel gepassioneerd en gedreven zijn. Behept met het idee dat er nog altijd iets te doen is: de collectie kan groter, de inrichting kan anders. Voor sommigen is er ook een leven naast het museum. Maar er zijn er, denk ik, voor wie het leven ophoudt als het museum ophoudt.”

Kleine musea hebben het moeilijk, blijkt uit onderzoek van de Nederlandse Museum Vereniging. Bij de hele kleintjes lijkt dat mee te vallen. „Omdat ze zich geen doelen stellen over zoveel mogelijk bezoekers. Het is voor de meesten een hobby. Ze zijn al gelukkig als ze er zelf mee bezig kunnen zijn. Wat niet wegneemt dat ze graag bezoek willen. Ik hoop dat ik met dit boek daar een bijdrage aan kan leveren.”

Het boek *Ode aan de kleinste musea van Nederland* (en de mensen die ze mogelijk maken) van Maartje ter Horst is verschenen bij uitgeverij Lectoris. Prijs: 30 euro (200 blz.) Zie ook www.maartjeterhorst.nl

Hans Jutstra van het Henny Huisman Museum in Hoozeveen. FOTO'S MAARTJE TER HORST

Albert Wierenga van het Gronings Oranjemuseum in Groningen.

Moniek Hanko in het Apple Museum in Orvelte, vlak voor de verhuizing naar Westerbork.